

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Criterii și ghid de interviu pentru evaluarea candidaților la funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție¹

Cerințele funcției de magistrat în sistemul juridic românesc și, corespunzător, profilul de personalității magistratuluiⁱ reprezintă criteriile generale care orientează procesul de selecție a magistraților de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

Lista completă a criteriilor de selecție este lista competențelor din profilul magistratuluiⁱⁱ:

- 1. Gândire independentă/critică**
- 2. Integritate/consistență cognitiv-morală**
- 3. Conștientizare socială și angajament**
4. Predispoziție pentru muncă intensă și învățare profesională continuă; autenticitate (identificare cu valorile profesiei de magistrat) și motivare intrinsecă a activităților profesionale
- 5. Comunicare clară și logică, receptivitate față de orice informație care ar putea îmbunătăți calitatea opiniei; autocontrol.**
6. Conștiinciozitate, diligență, respect colegial.

Pentru a fi utilizate în procesul de selecție, *criteriile generale* trebuie însoțite **de criterii specifice**, adică de *comportamente diferențiatore* (care fac diferența între candidatul potrivit și cel mai puțin potrivit).

În această lucrare **prezentăm criteriile și comportamentele la care putem avea acces prin interviuarea candidatuluiⁱⁱⁱ.**

Imparțialitate

¹În elaborarea acestui ghid, Alexandrina Rădulescu și Dr. Sofia Chirică au valorificat rezultatele obținute în exercițiile individuale aplicate magistraților în cadrul Grupului de investigație apreciativă(2005) dar și ideile privind cunoașterea și dezvoltarea competențelor magistratului în practicile profesionale curente promovate de magistrații din Grupul de lucru "Elaborarea profilului magistratului din România"(2005-2006)

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Întrebările trebuie să determine dacă un candidat este sau poate fi imparțial ca judecător: **Poate această persoană să dea șanse egale de exprimare părților înainte de a-și face o imagine clară care să stea la baza unei decizii în instanță?**

ÎNTREBĂRI care solicită:

1. exemple din cazuri reale, din care să reiasă felul cum **grija pentru o informare completă i-a corectat** lui, și colegilor din complet **o opinie** juridică aproape complet conturată în rezolvarea unui caz;
2. exemple despre felul în care **rezistența la presiunea psihologică resimțită datorită unui avocat celebru** al uneia din părți l-a condus la aflarea unor date suplimentare pentru partea cealaltă;
3. exemple privind modul în care prin **rezistența la părerea exprimată de un coleg influent din complet** a reușit să **modifice** o opinie deja conturată;
4. exemple despre felul în care, coștientizând subiectivisme împărtășite de majoritatea colegilor din instanță, **a depășit teama de a da soluții neuzuale pentru instanța** în care a lucrat simțind că doar astfel judecata lui va fi imparțială;
5. exemple din care să reiasă faptul că **este conștient de influența pe care cunoașterea convingerilor președintelui de instanță o poate avea asupra judecății proprii (dacă și-a dat seama că argumentele unei părți pot fi mai seducătoare, pentru că sunt în sensul convingerilor președintelui și în ce fel a încercat să contracareze acest lucru?)**
6. exemple despre felul în care a manifestat **o grijă specială pentru colectarea argumentelor părții despre care în etapele incipiente ale procesului înclina să creadă că nu are dreptate;**
7. exemple despre **felul în care a asigurat în instanță condiții de apărare echitabile** (colectare a datelor, susținere, etc.) persoanelor expuse percepțiilor nefavorabile: etnii, prostituate, femei divorțate, orientare sexuală, statut social sau economic scăzut, religie, etc.
8. exemple despre felul în care s-a străduit să nu fie subiectiv în judecarea unei anumite categorii de **probleme în care se știe vulnerabil**: anumite probleme sociale reglementate de justiție: chiriași vs. proprietari, etc. anumite crime.
9. Este candidatul dornic (**pregătit**) **să-și limiteze activitățile și relațiile care ar putea interfera cu activitatea sa de judecător** la Înalta Curte? (părerea sa despre cazurile de conflict de interese poate fi un indicator)
10. **Este candidatul în stare să refuze cadouri?** (Justificările aduse pentru cei care nu rezistă acestui lucru pot fi edificatoare)

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

11. exemple despre felul în care **a conștientizat că laudele sau criticile ar fi putut să-i influențeze decizia** într-un anumit caz.

12. Are candidatul **o prea mare dorință de notorietate?** Exemple despre felul în care s-a ținut departe de influența anumitor grupuri sau organizații chiar cu prețul scăderii notorietății sau popularității personale.

Integritate

ÎNTREBĂRI:

1. Se poate cere descrierea unor situații din care să rezulte **reputația de persoană care nu tolerează minciuna instituționalizată, ascunderea adevărului sau ignorarea unor proceduri de organizare defectuoasă** a procedurilor de administrare a serviciului judiciar în instanțele în care a lucrat.
2. Relatări privind **orice fel de măsuri disciplinare** a suportat.
3. Relatări privind **orice fel de inițiative personale privind stoparea unor proceduri defectuoase în instanțe**.
4. Întrebări privind **plata datoriilor financiare**, proprii, de orice fel.
5. Exemple privind **preocupări de cercetare sistematică (științifică)** în domeniul moralei, conduitei etice, etc.
6. Opinii privind **copierea la examene** sau alte conduite neonestе.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Autocontrol (Judicial temperament)

ÎNTREBĂRI:

1. Despre **reputația de bun ascultător**.
2. Despre **reputația de păstrare a calmului sau** dimpotrivă de pierdere a controlului.
3. Despre **maniera de a intimida prin discursul său în instanță**.
4. Despre **reputația de a face ușoară exprimarea interlocutorului** în situații formale.
5. Exemple privind **modul în care tactul și diplomația l-au ajutat în aflarea adevărului**.
6. Exemple privind **modul în care atenția la contribuțiile unui coleg din complet l-au ajutat să pregătească în formarea opiniei juridice**.
7. Exemple privind **ajustarea contribuției proprii la formarea opiniei juridice, ca urmare a atenției și încrederii în contribuție unui coleg de complet**.
8. Exemple de **sprijin a opiniei juridice minoritare** la un moment dat, în scopul unei judecăți corecte.
9. Exemple **considerație față de opiniile juridice și organizatorice ale subalternilor**.
10. Exemple de **situații dificile în care amănifestat reținere și autocontrol**.
11. Despre **reputația de creare a senzaționalismului în instanță**.
12. Despre **reputația privind stilul său de conducere** (corcitiv, etc.)
13. Despre **reputația de persoană arogantă, irascibilă sau tiranică**.

Disponibilitate pentru muncă intensă; diligență

ÎNTREBĂRI:

1. Exemple de **efort susținut pentru a duce la bun sfârșit un caz dificil**: se urmărește păstrarea standardelor ridicate (prin studierea noii legislații, literaturii, procedurii, consultarea colegilor competenți, profesorilor universitari) pe toată durata desfășurării procesului, în ciuda dificultăților, presiunilor pentru judecarea rapidă, fricii de consecințe neplăcute.
2. Exemple privind **felul în care timpul suplimentar alocat unui caz (timp alocat studiului, cercetării unui anumit principiu juridic sau instituție juridică) i-a prilejuit satisfacția unei opinii competente care a fost acceptată de colegii din complet**.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

3. Exemple despre modul în care delegarea unor părți de activitate a condus la îmbunătățirea întregului.
4. Despre reputația sa de judecător care reușește să se pregătească în timp util, despre punctualitatea lui, temeinicia sau superficialitatea lui.
5. Despre felul în care a reușit judecarea la timp a unui caz dificil.

Priceperi profesionale: gândire critică, independentă în chestiuni juridice

ÎNTREBĂRI:

1. Despre **perioadele inițiale** (de practică, de lucru într-o specializare, de conducere a completului). În relatările candidatului privind experiențele profesionale se **evaluează modul în care a urmărit, conștient și consecvent progresul propriu, preferința pentru căutarea personală a informației de specialitate versus mulțumirea cu soluții primite de la alții**, situații în care a **recunoscut** pentru sine sau în fața colegilor o **pregătire specifică insuficientă**, modul în care se bizuie pe **rutine** preluate sau încearcă să **inoveze**, atitudinea de a se pune la adăpostul opiniei șefului sau dimpotrivă **provocarea rutinelor**.
2. Despre **întinderea și profunzimea experienței juridice a candidatului**. Exemple edificatoare în privința **studierii pasionate a unor instituții juridice, legi, procedură juridică**. (Se urmărește autenticitatea actului de cercetare științifică prin depistarea motivației care a susținut efortul - plăcerea intrinsecă activității de cercetare a instituției, dorința constantă de îmbunătățire a serviciului de justiție, creșterea notorietății personale, îndeplinirea cerințelor de promovare într-un post, etc. Vor fi evitate întrebările directe privind intensitatea sau felul motivelor; natura motivației este implicată experienței relatate).
3. Prezentarea **rezumatului unui articol publicat**. În discursul candidatului se urmărește: Dacă **scrierea lucrării a răspuns unei nevoi autentice a domeniului**; dacă **scopul lucrării sale îi este clar**; dacă **tipul de investigație științifică este adecvat scopului**; dacă **studiul are coerență**; dacă i-a găsit **aplicații**, etc.,
4. Dacă **este la curent cu schimbări importante ale legislației și a reflectat asupra consecințelor: care sunt rezultatele reflecțiilor** (opiniile, atitudinile candidatului) asupra modificărilor unei legi, proceduri, etc. Cum le gestionează?
5. Exemple privind **consecințele profesionale** - pentru sine și pentru instanța din care face parte - **ale participării la un anumit curs sau seminar; ale unei inițiative de autoperfecționare**.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

6. Opinia privind capacitate de învățare a diferitelor categorii de judecători: (În discursul candidatului se urmărește natura factorilor cărora le atribuie eficiența învățării individuale: ex. **leagă capacitatea de învățare numai de factori exteriori cu legătură cel mult indirectă cu eficiența învățării**: tinerii învață mai mult și mai ușor; vârstnicii sunt mai buni pentru că au experiență; participarea la cursuri echivalează cu învățarea, etc. O atitudine opusă este aceea care evită explicarea diferențelor de capacitate de învățare prin cauze des invocate, de tipul celor de mai sus, care **asociază competența pentru învățare de indicatori precum sensibilitatea la schimbările domeniului, consistența efortului de însușire a noilor informații, manifestarea constantă a curiozității față de evoluția unor principii juridice**. În explicațiile candidatului absența competenței de învățare continuă este asociată rezistenței la cunoștințe nefamiliare despre care neobișnuit să învețe continuu **spune prea frecvent că sunt inadecvat formulate, ori nepractice, ori cu totul în afara intereselor lui profesionale**).

7. Despre modul în care și-a îndeplinit calitatea de maestru. (În relatarea situațiilor de învățare pe care le-a creat pentru cei instruiți vor fi evaluate opiniile privind natura și tipurile de învățare profesională preferate de candidat: dacă fostul maestru înțelege învățarea ca prezentare, preluare de informații sau dimpotrivă ca suită de categorii de exerciții în care se formează competențe pe care le poate defini simplu, etc.).

Fișă de evaluare individuală^m

Numele candidatului:

Intervievator:

CRITERII	SCOR
Imparțialitate	Scor general 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
a) grija pentru o informare completă i-a corectat lui, și colegilor din complet o opinie juridică	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
b) felul în care rezistența la presiunea psihologică resimțită datorită unui avocat celebru al uneia din părți l-a condus la aflarea unor date suplimentare pentru partea cealaltă	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

c) rezistența la părerea exprimată de un coleg influent din complet a reușit să-i modifice o opinie deja conturată	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
d) a depășit teama de a da soluții neuzuale pentru instanța	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
e) este conștient de influența pe care cunoașterea convingerilor președintelui de instanță o poate avea asupra judecării proprii (dacă și-a dat seama că argumentele unei părți pot fi mai seducătoare, pentru că sunt în sensul convingerilor președintelui)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
f) grijă specială pentru colectarea argumentelor părții despre care în etapele incipiente ale procesului înclina să creadă că nu are dreptate	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
g) a asigurat în instanță condiții de apărare echitabile (colectare a datelor, susținere, etc.) persoanelor expuse percepțiilor nefavorabile: etnii, prostituate, femei divorțate, orientare sexuală, statut social sau economic scăzut, religie, etc	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
h) s-a străduit să nu fie subiectiv în judecarea unei anumite categorii de probleme în care se știe vulnerabil: anumite probleme sociale reglementate de justiție: chiriași vs. proprietari, etc. anumite crime	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
i) este dornic (pregătit) să-și limiteze activitățile și relațiile care ar putea interfera cu activitatea sa de judecător la Înalta Curte? (părerea sa despre cazurile de conflict de interese poate fi un indicator)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
j) este candidatul în stare să refuze cadouri?	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
k) a conștientizat că laudele sau criticile ar fi putut să-i influențeze decizia într-un anumit caz	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
l) are candidatul o prea mare dorință de notorietate? (obs. Scor ridicat = dorință de	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

notorietate redusă)	
Integritate	Scor General: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
a) reputația de persoană care nu tolerează minciuna instituționalizată, ascunderea adevărului sau ignorarea unor proceduri de organizare defectuoasă a procedurilor de administrare a serviciului judiciar în instanțele în care a lucra	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
b) orice fel de măsuri disciplinare a suportat	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
c) orice fel de inițiative personale privind stoparea unor proceduri defectuoase în instanțe.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
d) plata datoriilor financiare, proprii, de orice fel	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
e) preocupări de cercetare sistematică (științifică) în domeniul moralei, conduitei etice, etc.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
f) opinii morale privind copierea la examene sau alte conduite neonestе	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Autocontrol (Judicial temperament)	Scor general 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
a) reputația de bun ascultător.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
b) reputația de păstrare a calmului sau dimpotrivă de pierdere a controlului	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
c) maniera de a intimida prin discursul său în instanță (Obs. Discurs de intimidare= scor redus)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
d) reputația de a face ușoară exprimarea interlocutorului în situații formale	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
e) Modul în care tactul și diplomația l-au ajutat în aflarea adevărului	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
f) modul în care atenția la contribuțiile unui coleg dincomplet l-au ajutat să prgreseze în	

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

formarea opiniei juridice	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
g) ajustarea contribuției proprii la formarea opiniei juridice, ca urmare a atenției și încrederii în contribuția unui coleg de complet	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
h) sprijinul opiniei juridice minoritare, la un moment dat, în scopul unei judecăți corecte	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
i) considerație față de opiniile juridice și organizatorice ale subalternilor	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
j) situații dificile în care amănifestat reținere și autocontrol	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
k) reputația de creare a senzaționalismului în instanță (obs. apetența pentru senzațional=scor redus)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
l) reputația de persoană arogantă, irascibilă sau tiranică(obs. aroganță ridicată=scor redus)	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Disponibilitate pentru muncă intensă; diligență	Scor general 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
a) efort susținut pentru a duce la bun sfârșit un caz dificil	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
b) felul în care timpul suplimentar alocat unui caz (timp alocat studiului, cercetării unui anumit principiu juridic sau instituție juridică) i-a prilejuit satisfacția unei opinii competente	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
c) modul în care delegarea unor părți de activitate a condus la îmbunătățirea întregului	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
d) reputația sa de judecător care reușește să se pregătească în timp util, despre punctualitatea lui, temeinicia sau superficialitatea lui	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
e) felul în care a reușit judecarea la timp a unui caz dificil	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Priceperi profesionale: gândire	Scor

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

	general	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
critică/independentă în chestiuni juridice											
a) modul în care a urmărit, conștient și consecvent progresul propriu, preferința pentru căutarea personală a informației de specialitate <i>versus</i> mulțumirea cu soluții primite de la alții, situații în care a recunoscut pentru sine sau în fața colegilor o pregătire specifică insuficientă, modul în care se bizuie pe rutine preluate sau încearcă să inoveze, atitudinea de a se pune la adăpostul opiniei șefului sau dimpotrivă provocarea rutinelor		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
b) întinderea și profunzimea experienței juridice a candidatului. Exemple edificatoare în privința studierii pasionate a unor instituții juridice, legi, procedură juridică		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
c) rezumatul unui articol publicat. În discursul candidatului se urmărește: dacă scrierea lucrării a răspuns unei nevoi autentice a domeniului; dacă scopul lucrării sale îi este clar; dacă tipul de investigație științifică este adecvat scopului; dacă studiul are coerență; dacă i-a găsit aplicații, etc		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
d) este la curent cu schimbări importante ale legislației și a reflectat asupra consecințelor: care sunt rezultatele reflecțiilor (opiniile, atitudinile, etc. candidatului) asupra modificărilor unei legi, proceduri, etc.		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
e) consecințele profesionale - pentru sine și pentru instanța din care face parte - ale participării la un anumit curs sau seminar; ale unei inițiative de autoperfecționare		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
f) corectitudinea explicațiilor privind nevoia		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

<p>capacitatea de învățare continuă a judecătorului: rolul factorilor cu influență indirectă (ex. vârstă, participare la cursuri) vs. rolul factorilor cu influență directă (ex. dovezi de atitudine epistemică, deschidere față de cunoștințe nefamiliare) în determinarea eficienței învățării individuale</p>										
<p>g) modul în care și-a îndeplinit calitatea de maestru: dacă fostul maestru înțelege învățarea ca prezentare preluare de informații sau dimpotrivă ca suită de categorii de exerciții în care se formează competențe - pe care candidatul le poate defini, exemplifica, etc.)</p>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ⁱ Elaborarea unui profil al magistratului pentru sistemul juridic din România a fost ținta eforturilor conjugate ale mai multor echipe. Grupul nr. 3 din Consiliul Superior al Magistraturii, având ca sarcină *Profilul magistratului și formarea sa profesională*, condus de Alexandrina Rădulescu, „Grupul de investigație apreciativă”, alcătuit, la inițiativa Grupului 3 din CSM, din 25 de magistrați, din toate nivelurile de jurisdicție, cu statut profesional și vârste diferite și, în sfârșit, grupurile de experți participanți la seminariile organizate pe această temă în perioada mai-septembrie 2005.

vezi și: Schlafen D., Berkani, C., Pivetti, M., Schürmann, E., Espinar, F.F., Chirica, S. Radulescu, Conclusions and proposals. *3 day Seminar on the selection process for recruiting new magistrates / promoting magistrates to higher office, and on the criteria applied in that process.* Twinning Project Strengthening the functioning of the Romanian judiciary and its representative body- Superior Council of Magistrates Bucarest, June 13 – 15, 2005

Schlafen D., Fughe E., van Luijk F., Chirica S. and Rădulescu, A. Conclusions and proposals. *3 day Seminar on Psychological Aptitude Tests for applicants of the National Institute for Magistracy* Phare Twinning, Strengthening the functioning of the Romanian judiciary and its representative body - Superior Council of Magistrates, Bucarest, August 22 – 24, 2005.

ⁱⁱ vezi lucrarea *Profilul magistratului în sistemul juridic din România*, CSM, septembrie, 2005.

ⁱⁱⁱ vezi anexa acestei lucrări: *Fișa de evaluare individuală*

^{iv} Pentru completarea acestei fișe se utilizează lucrarea: *Criterii și ghid de interviu pentru evaluarea candidaților la funcția de judecător la Înalta Curte de Casație și Justiție*